

Betydelsen av tidiga branschval för senare inkomster bland invandrare

Sofia Wixe och Johan Klaesson

JÖNKÖPING UNIVERSITY
*Jönköping International
Business School*

CEnSE Centre for Entrepreneurship
and Spatial Economics

JÖNKÖPING INTERNATIONAL BUSINESS SCHOOL

JÖNKÖPING UNIVERSITY
School of Health and Welfare

Innehållsförteckning

Sammanfattning	3
Inledning.....	4
Representativa bransch-banor	5
<i>Data och sekvensanalys .....</i>	<i>5</i>
<i>Illustrationer över representativa bransch-banor .....</i>	<i>6</i>
Bransch-banors betydelse för framtida inkomster.....	8
<i>Vad säger teorin och tidigare studier? .....</i>	<i>8</i>
<i>Vad våra resultat visar.....</i>	<i>9</i>
Betydelsen av bransch-banor.....	9
Betydelsen av andra individuella och geografiska faktorer.....	11
Slutsatser och policyrekommendationer.....	13
Källor	15
Appendix	17

Omslagsbild genererad med Open AI:s GPT-4

Sammanfattning¹

Syftet med denna studie är att identifiera representativa karriärvägar genom branscher bland personer som invandrat till Sverige från forna Jugoslavien på tidigt 1990-tal. Vi följer deras väg genom olika branscher, samt studier och inaktivitet, från invandringsåret till och med 2011. I ett senare steg analyserar vi hur dessa så kallade ”bransch-banor” kan förklara individernas senare inkomster, det vill säga hur mycket de tjänar genom anställning och/eller egenföretagande under åren 2012-2021.

Våra resultat visar att bransch-banorna för invandrare från forna Jugoslavien är påfallande stabila under deras första 20 år i Sverige. Tillverkning och byggverksamhet dominerar männens karriärer och är de enda branscher som kan identifieras som språngbräddor till andra branscher. Kvinnors bransch-banor domineras främst av vård och omsorg, följt av tillverkning och byggverksamhet. Ungefär en av fem personer är inaktiva under hela eller stora delar av studieperioden (invandringsåret till och med 2011), vilket medför kostnader både ur ett individuellt och samhälleligt perspektiv.

När vi kontrollerar för ett brett spektrum av individuella och regionala egenskaper visar vi att bransch-banor har betydelse för framtida inkomster. I synnerhet har sysselsatta invandrare med tidigare inaktiva banor konsekvent lägre årsinkomster. Däremot har individer med en karriär i exempelvis kunskapsintensiva tjänster högre efterföljande årliga inkomster, även om de går vidare till andra branscher med i genomsnitt lägre inkomstnivå. Dessa resultat är av politisk relevans eftersom de betonar vikten av att invandrare kommer in på aktiva arbetsmarknadsbanor snart efter ankomsten. Långa perioder av inaktivitet ger långsiktiga konsekvenser även för de invandrare som senare lyckas få anställning. Med tanke på att socioekonomisk status tenderar att överföras mellan föräldrar och barn, kan detta också negativt påverka framtida generationer.

Arbetsmarknadsintegration är därmed av yttersta vikt för personerna själva eftersom jobb och tillräckliga inkomster är en förutsättning för konsumtion och välfärd. Det är dessutom högst betydelsefullt för stat och kommuner eftersom en arbetande befolkning ökar skatteintäkter och minskar välfärdsutgifter. Att invandrare deltar på arbetsmarknaden ökar även utbudet av kompetens och möjligheten till matchning på arbetsmarknaden, vilket skapar bättre förutsättningar för tillväxt och utveckling av Sverige som helhet.

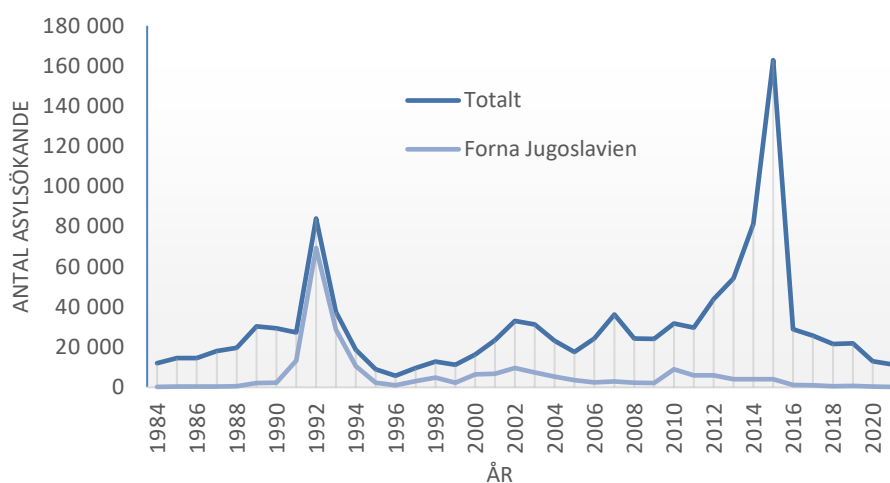
¹ Rapporten är författad inom projektet *Integration är en process! Invandrades arbetsmarknadskarriärer genom successiva steg*, finansierat av Forte – Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd (bidrag 2019–01320). Projektet är ett samarbete mellan forskare vid Hälsohögskolan och Internationella Handelshögskolan i Jönköping. För mer information om forskningen och projektet, kontakta sofia.wixe@ju.se.

Inledning

I denna rapport studerar vi integrationsprocesser för en grupp invandrare som huvudsakligen kom till Sverige i flykt från krig och förföljelse. Vi fokuserar på hur de rör sig mellan olika branscher eftersom det är väl känt från tidigare litteratur att (flykting)invandrare tenderar att starta sina arbetsmarknadskarriärer i låginkomstjobb inom vissa sektorer där enklare tjänster verkar vara en språngbräda i flera länderⁱ. I Sverige hittar män också sina första jobb inom tillverkningsindustrin samt hotell- och restaurangbranschen, medan kvinnor oftare återfinns i enklare jobb inom vårdsektornⁱⁱ. Överrepresentationen av utlandsfödda i vissa, ofta lågkvalificerade, branscher är dock ett mer allmänt fenomen och gäller inte bara nyanlända invandrare. Detta indikerar att vissa branscher kan spela en viktig roll för arbetsmarknadsintegration.

Syftet med studien är tvådelat. För det första analyserar vi arbetsmarknadsvägarna för invandrare från forna Jugoslavien från deras ankomst till Sverige (1992–1995) till och med 2011. Med hjälp av sekvensanalys följer vi deras övergångar mellan olika arbetsmarknadsstatus och skiljer specifikt mellan anställningar i olika branscher. Vi kan därmed besvara frågan om huruvida vissa branscher fungerar enbart som "språngbrädor" in på arbetsmarknaden och möjliggör för invandrare att gå vidare till andra branscher som exempelvis är mer kunskapsintensiva och erbjuder högre löner, eller om invandrare "låses in" i låginkomstbranscher. För det andra analyserar vi hur individernas så kallade bransch-banor påverkar deras årsinkomster under den senare perioden 2012–2021. Vår studie skiljer sig från tidigare litteratur inte bara i hur vi modellerar branschfarenheter (genom sekvensanalys), utan även i att vi empiriskt kan identifiera i vilken utsträckning olika branscher tillhandahåller färdigheter som gynnar framtida inkomster. I linje med tidigare studierⁱⁱⁱ tror vi också att längre perioder av arbetslöshet, vilket också innebär avsaknad av branschfarenhet, för med sig konsekvenser i form av lägre inkomster senare i livet.

Vi fokuserar på flyktingvågen i början av 1990-talet, då mer än 80 procent av de asylsökande till Sverige kom från länder i forna Jugoslavien (se figur 1). De utgör därmed en förhållandevis stor grupp invandrare som kan följas över en relativt lång tidsperiod. Invandrare från forna Jugoslavien anses dessutom vara en tämligen väletablerad grupp på den svenska arbetsmarknaden jämfört med många andra invandrargrupper^{iv}. De klarar sig också förhållandevis bra i jämförelse med sina landsmän i andra länder^v.

Figur 1 Antal asylsökande till Sverige 1984-2021

Representativa bransch-banor

Innan vi kan studera betydelsen av tidiga bransch-banor för senare inkomster behöver vi identifiera hur dessa bransch-banor ser ut. Det gör vi genom så kallad sekvensanalys, vilket är en relativt ny metod inom samhällsvetenskap^{vi}. Det finns endast ett fåtal tidigare studier som har använt denna metod för att analysera just invandrades arbetsmarknadsintegration^{vii}.

Data och sekvensanalys

Möjligheten att följa individer över tid kommer av vår tillgång till mikrodata genom Statistiska Centralbyrån (SCB). Genom sekvensanalys^{viii} kan vi identifiera representativa karriärvägar, i vårt fall så kallade bransch-banor för kvinnor och män i arbetsför ålder (20–64 år) som har invandrat till Sverige från forna Jugoslavien² under 1992-1995. Vi följer deras vägar genom anställningar i olika branscher fram till och med 2011, det vill säga 17-20 år beroende på invandringsåret. Eftersom inte alla individer är sysselsatta varje år identifierar vi också individer som studerar, samt de som varken studerar eller arbetar. Sekvensanalysen genomförs i flera steg, där första steget är att varje individ varje år ges en viss arbetsmarknadsstatus. Vi skiljer mellan tio olika arbetsmarknadsstatusar (SNI-bokstav inom parentes):

- **Studerande** på eftergymnasial nivå.
- **Kunskapsintensiva tjänster**; arbetar inom informations- och kommunikationsverksamhet (J), finans- och försäkringsverksamhet (K), fastighetsverksamhet (L), eller verksamhet inom juridik, ekonomi, vetenskap och teknik (M).
- **Naturresurser**; arbetar inom jordbruk, skogsbruk och fiske (A), utvinning av mineral (B), försörjning av el, gas, värme och kyla (D), eller vattenförsörjning; avloppsrening, avfallshantering och sanering (E).
- **Tillverkning och bygg**; arbetar inom tillverkning (C) eller byggverksamhet (F).
- **Offentlig förvaltning och utbildning**; arbetar inom offentlig förvaltning och försvar; obligatorisk socialförsäkring (O) eller utbildning (P).
- **Vård och omsorg**; arbetar inom vård och omsorg; sociala tjänster (Q).
- **Handel och logistik**; arbetar inom handel (G) eller transport och magasinering (H).
- **Enklare tjänster**; arbetar inom uthyrning, fastighetsservice, resetjänster och andra stödtjänster (N), kultur, nöje och fritid (R), eller annan serviceverksamhet (S).
- **Hotell och restaurang**; arbetar inom hotell- och restaurangverksamhet (I).
- **Inaktivitet**; varken arbetar eller studerar vid högre utbildning, inkluderar arbetslösa, förtidspensionerade, sjukskrivna, föräldralediga, studerande på grundskole- eller gymnasienivå.

Nästa steg är att skapa en matris över alla möjliga sekvenser av olika arbetsmarknadsstatusar över tid. Varje möjlig sekvens jämförs då med alla andra sekvenser för att identifiera hur (o)lika de är, med hänsyn till både vilka arbetsmarknadsstatusar som ingår och ordningen på dem. Till sist skapas ett begränsat antal representativa ”kluster” där varje kluster innehåller individer som delar liknande men inte nödvändigtvis exakt samma karriärvägar, i form av bransch-banor.

---

² Bosnien-Hercegovina, Kroatien, Kosovo, Makedonien, Montenegro, Serbien och Slovenien.

Illustrationer över representativa bransch-banor

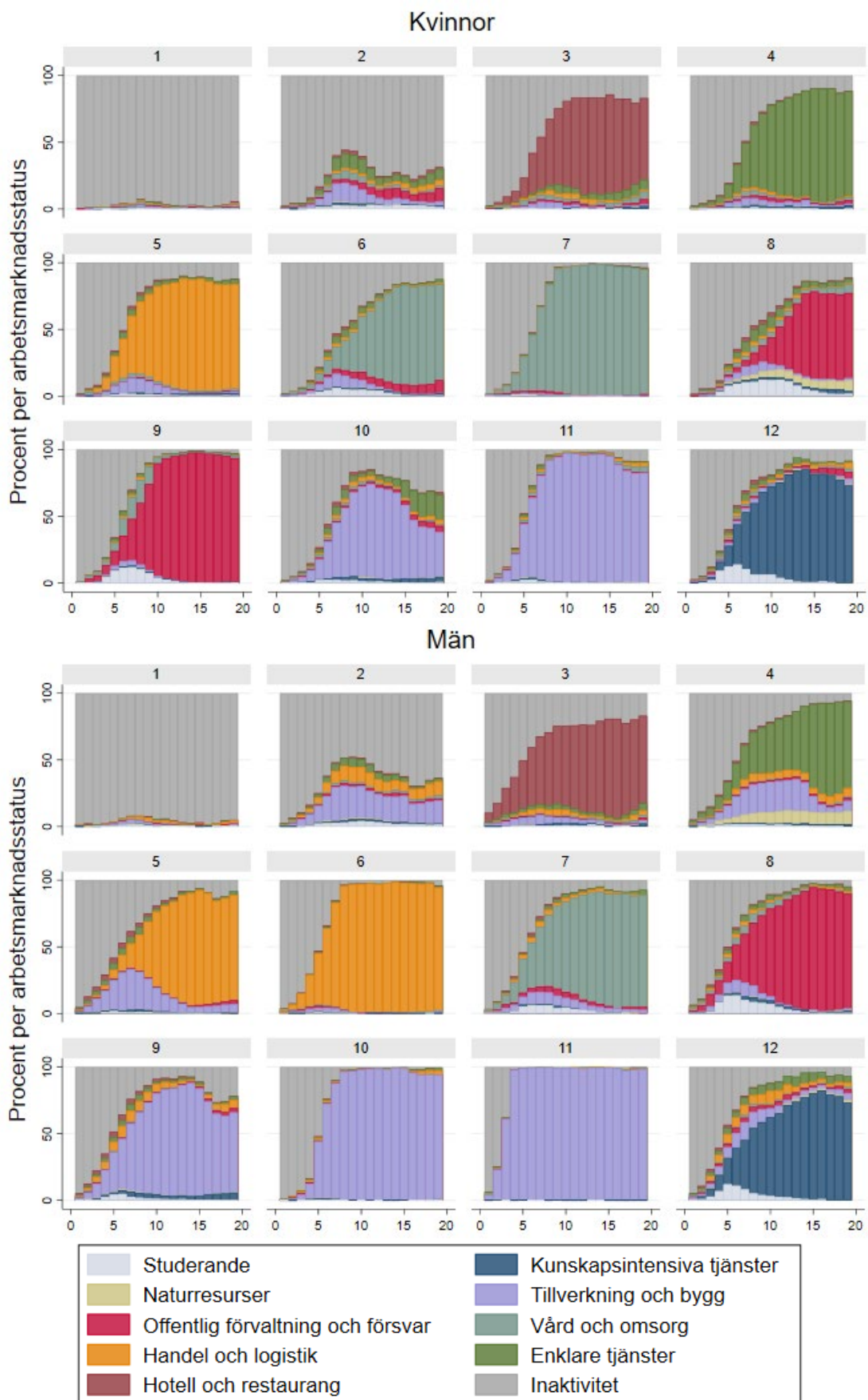
Figur 2 illustrerar resultatet av sekvensanalysen för kvinnor respektive män. I figuren representeras varje kluster av ett diagram där staplarna visar hur stor andel (%) av personerna i klustret som vid varje tidsperiod (antal år sedan invandring) har en viss arbetsmarknadsstatus.

Figur 2 visar att invandrare från forna Jugoslavien som engagerar sig i högre studier efter sin ankomst till Sverige verkar hamna i kluster dominerade av kunskapsintensiva tjänster (kluster K12, M12) eller offentlig förvaltning och utbildning (kluster K8, K9, M8), vilket inte är oväntat eftersom dessa branscher ofta har många jobb som kräver högskoleutbildning. En annan likhet är att den enda bransch som verkar fungera som en språngbräda till andra branscher är tillverkning och byggverksamhet. Detta gäller dock främst för män och framförallt bland dem som efter en tid hamnar i antingen enklare tjänster (kluster M4) eller handel och logistik (kluster M5). Enklare tjänster verkar dock inte fungera som en språngbräda in på arbetsmarknaden för invandrare i Sverige. Kvinnor som kommer in i denna bransch tycks stanna kvar där (K4), och flera av männen som går in i enklare tjänster gör det från tillverkningsindustrin (M4). Detta kan indikera att typiska låginkomstbranscher inte tillhandahåller vidareutbildning och färdigheter som gör det möjligt att gå vidare till branscher som kräver högre kvalifikationer och därmed erbjuder högre löner.

Eftersom det vanligtvis tar lite tid att hitta ett jobb efter invandring är det förväntat att alla kluster domineras av inaktivitet under de första åren. Med tiden blir dock alla kluster utom (K/M) 1 och (K/M) 2 dominerade av anställda individer inom en viss bransch. Individer som sorteras in i kluster 1 kan betraktas som ständigt inaktiva, medan individer i kluster 2 har ett jobb under vissa år. Att sysselsättningsgraden i kluster 2 stiger efter de första åren för att sedan sjunka igen kan sannolikt förklaras av arbetsmarknadsinsatser. Dessa genomförs ofta för individer som varit arbetslösa under en längre period, och nedgången kan bero på att många individer blir arbetslösa igen när insatserna är över.

Som förväntat på grund av segregation på arbetsmarknaden^{ix} skiljer sig bransch-banorna mellan könen när det gäller förekomsten av specifika branscher. Kvinnor har fler kluster som domineras av vård och omsorg (K6-7) och offentlig förvaltning och utbildning (K8-9), medan män har fler kluster som domineras av handel och logistik (M5-6) samt tillverkning och byggverksamhet (M9-11). Det som ofta särskiljer dessa kluster som domineras av samma bransch är antalet år av inaktivitet innan branschen blir dominerande. Dessutom visar ett av klustren ofta mer aktivitet i andra branscher samt viss inaktivitet under hela perioden. Branschskillnaderna mellan könen bekräftas ytterligare genom att jämföra tabellerna A1 och A2 i appendix som presenterar antalet och andelen individer som sorteras in i varje kluster. Bland män tar nästan fyra av tio bransch-banor som domineras av tillverkning och byggverksamhet (kluster 9-11), medan en av fyra kvinnor tar bransch-banor som domineras av vård och omsorg (kluster 6-7).

Tabellerna presenterar också viss sammanfattande statistik för individerna som sorteras in i varje kluster. Några observationer kan göras utifrån dessa tabeller. Individer med inaktiva banor, vilka utgör cirka 20 procent, har en mycket låg genomsnittsinkomst medan individer som tagit banor genom kunskapsintensiva tjänster har relativt högst medel- och medianinkomst 2011. Andelen med högre utbildning (minst tre års eftergymnasial) är som högst bland personer som tagit banor genom kunskapsintensiva tjänster eller offentlig förvaltning och utbildning, samt vård och omsorg bland männen. Andelen högutbildade är generellt sett något högre bland män än kvinnor, särskilt inom vård och omsorg. Samtidigt är medel- och medianinkomsterna relativt högre bland männen, men undantag för de män som tagit en bana genom hotell- och restaurangbranschen.

Figur 2 **Representativa bransch-banor bland kvinnor respektive män, andel per arbetsmarknadsstatus per år (sedan invandring)**

Bransch-banors betydelse för framtida inkomster

Vad säger teorin och tidigare studier?

Enligt teoretiska ansatser^x är den enklaste modellen för att förklara inkomster att introducera investeringar i humankapital. Under åren har många empiriska studier uppskattat olika versioner av löneekvationer, vanligtvis med tillägg av faktorer utöver utbildning och arbetslivserfarenhet för att förklara lönedifferenser, såsom skillnader mellan branscher.

Tidigare litteratur betonar att branscher och branschskillnader är viktiga både för företagens prestationer och för individer arbetsmarknadsutfall^{xi}. Av särskilt intresse för denna rapport är studier som pekar på lönedifferenser mellan branscher. För att urskilja faktiska löneskillnader behöver man dock kontrollera för att individer med olika kunskaper och färdigheter sorterar sig över olika branscher, där tidiga inflytelserika studier framhäver rollen av "icke-observerbara förmågor".^{xii} Senare studier bekräftar att om man bortser från icke-observerad heterogenitet leder det till snedvridning i uppskattningarna av lönedifferenser mellan branscher^{xiii}. Att arbetare med högre produktiv förmåga sorterar sig till vissa branscher kan delvis, men inte helt, förklara lönedifferenser. Studier över både Nordamerika och Europa visar därmed på en "sann branscheffekt" på individens löner^{xiv}. Lönedifferenserna är dock relativt mindre i Sverige, vilket kan förklaras av den svenska arbetsmarknadsmodellen med hög grad av kollektivavtal och centraliserade löneförhandlingar^{xv}. Att studera lönedifferenser i den svenska kontexten kan därför sägas ge ett "minst troligt fall", vilket innebär att om vi finner att bransch-banor spelar roll för löner på den svenska arbetsmarknaden, är de sannolikt viktiga även på andra håll.

Med tanke på vårt intresse för bransch-banor antar vi att inte bara den nuvarande branschtillhörigheten utan även individens tidigare branschhistorik spelar roll för deras inkomster. I synnerhet förväntar vi oss att erfarenhet från branscher med högre kvalifikation och därmed högre löner ökar individens färdigheter och produktivitet, vilket möjliggör för långsiktigt högre inkomstnivåer. Effekterna kan dock variera beroende på om branschen utrustar individer med branschspecifika färdigheter eller mer generella färdigheter som också är tillämpliga (och värderas) i andra branscher^{xvi}. Även om vi skulle anta att allt humankapital är av generell form varierar viljan att betala (vilket återspeglas i löner) mellan olika branscher beroende på den specifika branschens behov, vilket innebär att färdigheter värderas olika i olika branscher^{xvii}. Konsekvensen blir att beroende på vilken bransch en individ går in i kan det vara mer eller mindre fördelaktigt att byta branschspår.

Tidigare studier är samstämmiga i att personer som förlorar jobbet och därefter byter bransch lider större löneminskningar än de som hittar ny anställning i sin tidigare bransch, vilket antyder att åtminstone en del av humankapitalet är branschspecifikt^{xviii}. Andra studier bekräftar denna slutsats för arbetare i allmänhet^{xix}. Överlag ger dock tidigare erfarenhet i de flesta fall en lönepremie, vilket också innebär att individer som saknar arbetslivserfarenhet (till exempel på grund av långa perioder av arbetslöshet) sannolikt straffas lönemässigt i senare anställningar^{xx}.

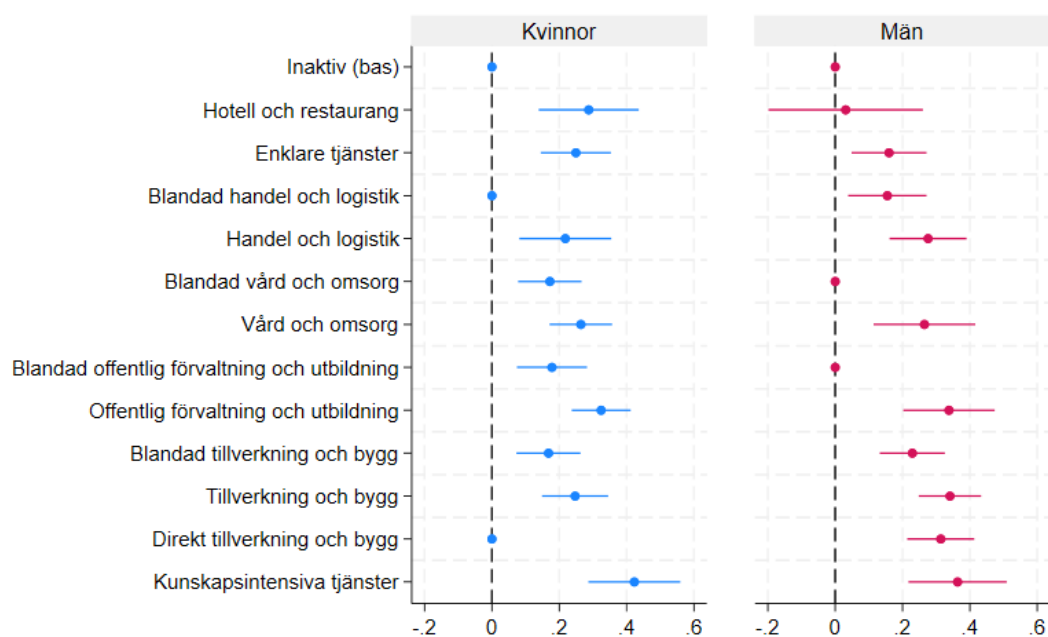

Vad våra resultat visar

Efter att ha identifierat de representativa bransch-banorna (1992-2011) går vi vidare till uppskattningen av deras betydelse för efterföljande inkomster (2012–2021) bland invandrare i arbetsför ålder från forna Jugoslavien. Analyserna begränsas till individer som klassificeras som sysselsatta av Statistiska centralbyrån. Eftersom en relativt stor andel av grupperna med ständigt eller huvudsakligen inaktiva banor (kluster 1 och 2) inte heller är sysselsatta under den senare perioden slår vi ihop dessa två kluster till en baskategori mot vilken övriga bransch-banor jämförs. I samtliga regressionsanalyser kontrollerar vi för både observerbara och (uppskattade) icke-observerbara individuella faktorer samt betydelsen av att verka i olika typer av arbetsmarknadsregioner.

Betydelsen av bransch-banor

Figur 3 presenterar resultaten över betydelsen av bransch-banor för efterföljande årliga inkomster bland kvinnor respektive män. Resultaten visar att sysselsatta individer med en bransch-bana som domineras av en viss bransch snarare än inaktivitet i genomsnitt har en signifikant högre årlig inkomst. Detta ligger i linje med tidigare studier om de ärrbildande effekterna av arbetslöshet^{xxi}. Undantaget är bransch-banan "Hotell och restaurang" för män. Manliga invandrare som går in i och stannar kvar i denna bransch under en längre tid tjänar inte en högre inkomst senare i livet än män som är ständigt eller huvudsakligen inaktiva under sina första 17–20 år i Sverige. Detta kontrasterar med resultaten för kvinnor, för vilka bransch-banan som domineras av hotell och restaurangverksamhet ger en 33,3 procent högre årlig inkomst under de senare tio åren jämfört med sysselsatta kvinnor som tidigare var inaktiva.

Figur 3 **Punktskattningar och 95-procentiga konfidensintervall för betydelsen av bransch-banor för årliga inkomster, kvinnor respektive män**

För båda könen, även om det är något mer uttalat för kvinnor, har individer som har följt bransch-banan dominerad av kunskapsintensiva tjänster de högsta inkomsterna. För kvinnor är effekten på den genomsnittliga årliga inkomsten 52,7 procent, medan den motsvarande siffran för män är 43,8 procent jämfört med årsinkomsten för individer med inaktiva banor. För kvinnor varierar effekten av de andra bransch-banorna mellan 18,3 procent ("Blandad tillverkning och

byggverksamhet") och 38,3 procent ("Offentlig förvaltning och utbildning"). För män varierar effekten av de återstående bransch-banorna mellan 16,7 procent ("Blandad handel och logistik") och 40,6 procent ("Tillverkning och byggverksamhet").

Även om inkomstmonstren över bransch-banor som visas i tabellerna A1 och A2 till viss del håller när man kontrollerar för individuella och regionala egenskaper, finns det några anmärkningsvärda skillnader. För kvinnor är "Hotell och restaurang" den tredje "bästa" bransch-banan efter "Kunskapsintensiva tjänster" och "Offentlig förvaltning och utbildning", trots att det generellt sett är en lågbetalande bransch. Detta kan indikera att kvinnor i hotell- och restaurangbranschen samlar på sig färdigheter som senare gör det möjligt för dem att tjäna en högre inkomst, vilket kan ske genom att de går vidare till mer avancerade yrken inom branschen eller genom att byta till andra branscher.

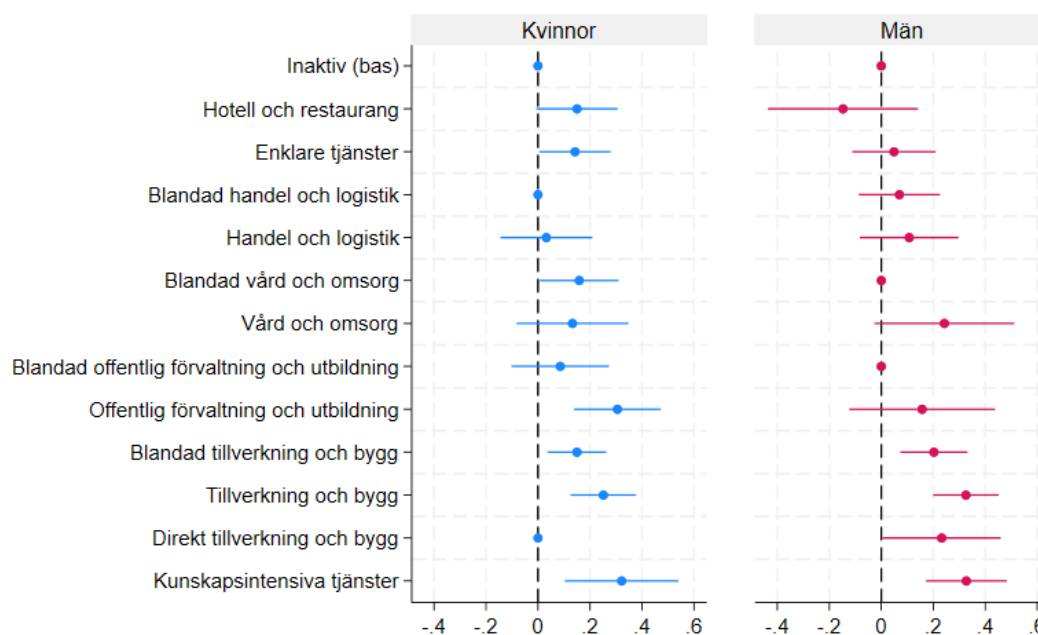
En annan skillnad är för män i bransch-banan "Vård och omsorg", som 2011 hade den näst högsta genomsnittsinkomsten (tabell A2), efter "Kunskapsintensiva tjänster". När vi kontrollerar för individuella och regionala egenskaper tjänar individer som har följt bransch-banor dominerade av vård och omsorg i genomsnitt mindre än individer som tagit bransch-banor inom "Tillverkning och bygg", "Offentlig förvaltning och utbildning", "Direkt tillverkning och bygg", och "Handel och logistik", förutom "Kunskapsintensiva tjänster". Som framgår av figur 3 är punktskattningarna för branschklustren dock signifikant olika från noll (med undantag för "Hotell och restaurang" för män), men de är i de flesta fall inte signifikant olika från varandra (eftersom konfidensintervallen överlappar). Vi kan därför dra slutsatsen att långvarig inaktivitet är skadlig för senare inkomster, om man överhuvudtaget blir anställd senare, men vi kan inte dra starka slutsatser om den relativa betydelsen av olika bransch-banor.

Ytterligare analyser som särskiljer individer som inte jobbar inom samma bransch (2012-2021) som den som dominerar deras tidigare bransch-bana pekar dock på att det även spelar roll vilken bransch man går in i. Genom denna analys kan vi även testa om vissa branscher ger färdigheter och produktiva egenskaper som även värderas i andra branscher. När vi endast tittar på individer som bytt bransch blir uppskattningarna för flera av bransch-banorna icke-signifikanta, enligt figur 4. Ett robust resultat är dock att individer med en karriärbana i höginkomstbranschen kunskapsintensiva tjänster tjänar den högsta inkomsten, även när de byter till andra branscher med i genomsnitt lägre inkomstnivå. Kunskapsintensiva tjänster verkar alltså ge färdigheter som också är värdefulla i andra branscher. Effekterna är dock något mindre än för hela gruppen (figur 3) och motsvarar 38,0 procent högre löner för kvinnor och 38,7 procent högre löner för män, jämfört med motsvarande individer som följer de inaktiva banorna.

Figur 4 bekräftar också att bransch-banan som domineras av hotell och restaurang inte har en positiv effekt på senare löner för män. För kvinnor är effekten signifikant endast på 10-procentsnivån och koefficienten är nästan hälften så stor som för hela urvalet. Färdigheter som lärs in inom hotell och restaurangverksamhet verkar alltså vara mer branschspecifika och värderas inte lika högt när man är anställd i andra branscher. För män verkar detta också vara fallet för enklare tjänster, handel och logistik samt offentlig förvaltning och utbildning. Resultaten för bransch-banor som domineras av tillverkning och byggverksamhet indikerar däremot att denna bransch, som kan sägas vara relativt bred, utrustar individer med produktiva färdigheter som värderas relativt högt i andra branscher.

För kvinnor har bransch-banan "Vård och omsorg" de mest lojala arbetstagarna. 93 procent av kvinnorna i detta kluster fortsätter att arbeta inom vård och omsorg under den senare perioden 2012–2021, vilket kan bidra till att förklara det icke-signifikanta resultatet i figur 3. För kvinnor tycks däremot offentlig förvaltning och utbildning ge färdigheter som är tillämpbara och värdefulla även i andra branscher. För båda könen gäller detsamma för bransch-banorna som domineras av tillverkning och byggverksamhet. Vi kan dock samtidigt konstatera att det i

allmänhet inte verkar vara fördelaktigt att byta bransch, åtminstone inte om syftet är att tjäna en högre inkomst. Dessa resultat stöder tidigare studier som drar slutsatsen att åtminstone vissa färdigheter är branschspecifika och därmed inte värderas lika högt i andra branscher^{xxii}.

Figur 4 **Punktskattningar och 95-procentiga konfidensintervall för betydelsen av branschanor för årliga inkomster, kvinnor respektive män som inte jobbar inom samma bransch som den som dominerar deras tidigare bransch-bana**

Betydelsen av andra individuella och geografiska faktorer

Resultaten för övriga variabler på individ- och geografisk nivå sammanfattas i tabell 1. Resultaten för kontrollvariablerna är huvudsakligen i linje med förväntningarna. Högre utbildning leder till högre inkomster, där kvinnor med en master- eller forskarutbildning har ungefär dubbelt så hög årsinkomst som kvinnor med enbart grundskoleutbildning. Bland män är effekten något mindre, om ändock starkt signifikant. Inkomsterna ökar också med ålder, men effekten avtar över tid. Som förväntat är den uppskattade förmågan³ en stark förklaringsvariabel för individuella inkomster. Giftna män, med eller utan barn, har högre inkomster än ensamstående, medan familjestatus inte tycks påverka kvinnors inkomster.

När det gäller de regionala faktorerna översätts en tioprocentig ökning i marknadsstorlek till en 0,38 procent ökning av kvinnors årliga inkomst och en något mindre, 0,24 procent, ökning av mäns inkomster. Inkomsterna förväntas vara högre i större arbetsmarknader på grund av agglomerationsekonomier^{xxiii}. Kvinnor tycks ha högre inkomster i kommuner med högre sysselsättningsgrad, ett samband som inte syns för män. Sysselsättningsgraden kan ses som ett generellt mått på hur välfungerande arbetsmarknaden är.

³ Individuella icke-observerbara färdigheter, såsom social kompetens, ambition och andra talanger, uppskattas med hjälp av residualen från löneekvationer baserade på 1992-2011 års data.

Tabell 1 Samband mellan individspecifika och geografiska faktorer och årsinkomst 2012-2021

	Kvinnor	Män
Utbildning (bas=grundskola)		
<i>Gymnasium</i>		
<i>1-2 års högre utbildning</i>	++	
<i>Kandidatutbildning eller motsvarande</i>	+++	++
<i>Masterutbildning/forskarstudier eller motsvarande</i>	+++	+++
Familjestatus (bas=ensamstående utan barn)		
<i>Ensamstående med barn</i>		
<i>Gift utan barn</i>		+++
<i>Gift med barn</i>		+++
<i>Ålder</i>	+++	+++
<i>Ålder i kvadrat</i>	---	---
<i>Uppskattat förmåga</i>	+++	+++
<i>Sysselsättningsgrad i kommunen</i>	++	
<i>Storlek på arbetsmarknaden</i>	+++	++
<i>Antal observationer</i>	91 679	97 285
<i>Antal personer</i>	10 400	10 995

Noter: I skattningarna inkluderas även industri-banor, dessa resultat redovisas tidigare i rapporten. Dessutom kontrolleras för invandringsår (1992-1995), ålder vid invandring (grupperade femårsintervall 20-38), utbildningsinriktning på tvåsiffrig nivå (23 grupper), näringsgren på tvåsiffrig nivå (83 grupper), och år (2012-2021). Grön färg/plustecken indikerar positiv påverkan, röd färg/minustecken indikerar negativ påverkan, ju fler plus/minustecken desto starkare statistiskt samband. Tom ruta innebär icke-signifikant resultat. För kategoriska variabler (utbildning och familjestatus) finns alltid en bas med vilken övriga resultat inom kategorin jämförs med.

Slutsatser och policyrekommendationer

Genom att följa invandrare från forna Jugoslavien från tidigt 1990-tal till och med 2011 kan vi genom metoden sekvensanalys identifiera representativa karriärvägar genom branscher, det vill säga så kallade ”bransch-banor”. Vi finner att bransch-banorna skiljer sig mellan könen där kvinnor oftare återfinns inom vård och omsorg samt offentlig förvaltning och utbildning, medan männens bransch-banor domineras av handel och logistik samt tillverkning och byggverksamhet. Tillverkning och byggverksamhet är den enda bransch som kan identifieras som en språngbräda till andra branscher, även om detta främst gäller män som går vidare till branscher med relativt låga inkomster. Vi finner att branscher som typiskt anses ge inträdesjobb, som enklare tjänster, hotell och restaurang samt vård och omsorg verkar ”låsa in” invandrare i låginkomstbranscher. Dessutom tycks dessa branscher inte tillåta individer att samla på sig färdigheter som värderas särskilt högt (om ens alls) i andra branscher. Å andra sidan, när vi studerar personer som byter branscher finner vi att en relativt stor andel provar andra jobb under den senare perioden, 2012–2021, även om detta vanligtvis inte leder till högre inkomster än om de stannat i samma bransch.

Genom ekonometriska analyser visar vi att bransch-banorna som personerna tar under sina första 20 år i Sverige har betydelse för deras senare inkomster. Vi kan särskilt bekräfta att långa perioder av inaktivitet ger långsiktiga konsekvenser i form av lägre inkomster, även för individer som senare blir anställda. Ett robust undantag som visas av vår studie är dock att män med karriärer inom hotell- och restaurangbranschen inte tjänar en högre inkomst senare än jämförbara personer med inaktiva banor. Däremot har både kvinnor och män med bransch-banor dominerade av till exempel kunskapsintensiva tjänster samt tillverkning och byggverksamhet i genomsnitt högre inkomster senare i livet än anställda individer med tidigare inaktiva banor. Även branschbytare med dessa banor tjänar i genomsnitt högre inkomster, vilket innebär att den kunskapsintensiva tjänstesektorn, samt tillverkningsindustrin, tycks ge färdigheter och produktiva förmågor som är värdefulla i andra branscher.

Våra resultat betonar vikten av att undvika långa perioder av inaktivitet för nyanlända invandrare. Även om personer med inaktiva banor senare finner anställning möter de långsiktiga konsekvenser i form av lägre inkomster och därmed lägre konsumtions- och välfärds möjligheter. Samtidigt innebär långa perioder av inaktivitet och låga inkomster betydande kostnader för den svenska staten, i form av till exempel arbetslöshetsersättningar, bostads- och socialbidrag samt kostnader för sjukvård. Trots att invandrare från forna Jugoslavien ofta anses vara en relativt välintegrerad invandrargrupp visar vi att ungefär en av fem är ständigt eller huvudsakligen inaktiva under sina första två decennier i Sverige.

-
- ⁱ Martin et al. (2016); Liebig (2009); Rodríguez-Planas and Nollenberger (2016); Simon and Steichen (2014); Mata and Pendakur (1999)
- ⁱⁱ Åslund et al. (2017)
- ⁱⁱⁱ Filomena (2023)
- ^{iv} Helgesson et al. (2019); Backman et al. (2020); Bevelander and Pendakur (2014)
- ^v Andersson Joonas and Datta Gupta (2023); Barslund et al. (2016)
- ^{vi} Abbott (1995)
- ^{vii} Kogan (2007); Kogan and Weissmann (2013); Backman et al. (2020); Klaesson and Wixe (2023)
- ^{viii} Abbott (1995); Brzinsky-Fay et al. (2006)
- ^{ix} Erlandsson (2019); Folke and Rickne (2022)
- ^x Mincer (1958); Schultz (1961); Becker (1962)
- ^{xi} Sako (2008); Mokre and Rehm (2020)
- ^{xii} Krueger and Summers (1988); Gibbons and Katz (1992)
- ^{xiii} Woodcock (2008)
- ^{xiv} Du Caju et al. (2010)
- ^{xv} Edin and Zetterberg (1992); Barth et al. (2014); Zweimüller and Barth (1994); Lindquist (2005)
- ^{xvi} Becker (1962)
- ^{xvii} Lazear (2009)
- ^{xviii} Neal (1995); Carrington (1993); Cha and Morgan (2010); Poletaev and Robinson (2008); Neffke et al. (2018)
- ^{xix} Goldsmith and Veum (2002); Vilalta-Bufi (2010)
- ^{xx} Arulampalam (2001); Hardoy and Schøne (2013); Filomena (2023)
- ^{xxi} Arulampalam (2001); Goldsmith and Veum (2002); Filomena (2023)
- ^{xxii} Neal (1995); Goldsmith och Veum (2002); Vilalta-Bufi (2010); Neffke et al. (2018)
- ^{xxiii} Glaeser and Maré (2001); Andersson et al. (2014); Duranton and Puga (2004)

Källor

- Abbott A. (1995) Sequence Analysis: New Methods for Old Ideas. *Annual Review of Sociology* 21(93-113).
- Andersson Joonas P and Datta Gupta N. (2023) Labour market integration of FRY refugees in Sweden vs. Denmark. *International Migration* 61(2): 241-259.
- Andersson M, Larsson JP and Klaesson J. (2014) The sources of the urban wage premium by worker skills: Spatial sorting or agglomeration economies? *Papers in Regional Science* 93(4): 727-747.
- Arulampalam W. (2001) Is unemployment really scarring? Effects of unemployment experiences on wages. *Economic Journal* 111(475): 585-606.
- Backman M, Lopez E and Rowe F. (2020) The occupational trajectories and outcomes of forced migrants in Sweden. Entrepreneurship, employment or persistent inactivity? *Small Business Economics*.
- Barslund M, Busse M, Lenaerts K, Ludolph L and Renman V. (2016) Labour Market Integration of Refugees: A comparative survey of Bosnians in five EU countries. CEPS Special Report No. 155, December 2016.
- Barth E, Moene KO and Willumsen F. (2014) The Scandinavian model—An interpretation. *Journal of Public Economics* 117(60-72).
- Becker GS. (1962) Investment in human capital: A theoretical analysis. *Journal of Political Economy* 70(5): 9-49.
- Bevelander P and Pendakur R. (2014) The labour market integration of refugee and family reunion immigrants: a comparison of outcomes in Canada and Sweden. *Journal of Ethnic and Migration Studies* 40(5): 689-709.
- Brzinsky-Fay C, Kohler U and Luniak M. (2006) Sequence analysis with Stata. *Stata Journal* 6(4): 435-460.
- Carrington WJ. (1993) Wage losses for displaced workers: Is it really the firm that matters? *Journal of Human Resources*: 435-462.
- Cha Y and Morgan SL. (2010) Structural earnings losses and between-industry mobility of displaced workers, 2003–2008. *Social Science Research* 39(6): 1137-1152.
- Du Caju P, Lamo A, Poelhekke S, Kátay G and Nicolitsas D. (2010) Inter-industry wage differentials in EU countries: what do cross-country time varying data add to the picture? *Journal of the European Economic Association* 8(2-3): 478-486.
- Duranton G and Puga D. (2004) Micro-foundations of urban agglomeration economies. In: Henderson JV and Thisse J-F (eds) *Handbook of Regional and Urban Economics, Volume 4: Cities and Geography*. Amsterdam: Elsevier, 2063-2117.
- Edin P-A and Zetterberg J. (1992) Interindustry wage differentials: evidence from Sweden and a comparison with the United States. *American Economic Review* 82(5): 1341-1349.
- Edward P. Lazear. (2009) Firm-Specific Human Capital: A Skill-Weights Approach. *Journal of Political Economy* 117(5): 914-940.
- Erlandsson A. (2019) Do men favor men in recruitment? A field experiment in the Swedish labor market. *Work and Occupations* 46(3): 239-264.
- Filomena M. (2023) Unemployment scarring effects: An overview and meta-analysis of empirical studies. *Italian Economic Journal*: 1-60.
- Folke O and Rickne J. (2022) Sexual harassment and gender inequality in the labor market. *Quarterly Journal of Economics* 137(4): 2163-2212.
- Gibbons R and Katz L. (1992) Does unmeasured ability explain inter-industry wage differentials? *Review of Economic Studies* 59(3): 515-535.
- Glaeser EL and Maré DC. (2001) Cities and skills. *Journal of Labor Economics* 19(2): 316-342.
- Goldsmith AH and Veum JR. (2002) Wages and the composition of experience. *Southern Economic Journal* 69(2): 429-443.
- Hardoy I and Schøne P. (2013) No Youth Left behind? The Long-Term Impact of Displacement on Young Workers. *Kyklos* 66(3): 342-364.

- Helgesson M, Wang M, Niederkrotenthaler T, Saboonchi F and Mittendorfer-Rutz E. (2019) Labour market marginalisation among refugees from different countries of birth: a prospective cohort study on refugees to Sweden. *J Epidemiol Community Health* 73(5): 407-415.
- Klaesson J and Wixe S. (2023) Place and immigrant labour market integration: A sequence analysis approach. *European Urban and Regional Studies*: 09697764231166358.
- Kogan I. (2007) A study of immigrants' employment careers in West Germany using the sequence analysis technique. *Social Science Research* 36(2): 491-511.
- Kogan I and Weißmann M. (2013) Immigrants' initial steps in Germany and their later economic success. *Advances in Life Course Research* 18(3): 185-198.
- Krueger AB and Summers LH. (1988) Efficiency wages and the inter-industry wage structure. *Econometrica: Journal of the Econometric Society*: 259-293.
- Liebig T. (2009) Jobs for Immigrants: Labour market integration in Norway. *OECD Social, Employment and Migration Working Papers, No. 94*. Paris: OECD Publishing.
- Lindquist MJ. (2005) The welfare costs of union wage compression. *European Economic Review* 49(3): 639-658.
- Martin I, Arcarons A, Aumüller J, Bevelander P, Emilsson H, Kalantaryan S, Maciver A, Mara I, Scalettari G and Venturini A. (2016) From refugees to workers: Mapping labour market integration support measures for asylum-seekers and refugees in EU member states. Volume II: Literature review and country case studies.
- Mata F and Pendakur R. (1999) Immigration, labor force integration and the pursuit of self-employment. *International migration review* 33(2): 378-402.
- Mincer J. (1958) Investment in human capital and personal income distribution. *Journal of Political Economy* 66(4): 281-302.
- Mokre P and Rehm M. (2020) Inter-industry wage inequality: persistent differences and turbulent equalisation. *Cambridge Journal of Economics* 44(4): 919-942.
- Neal D. (1995) Industry-specific human capital: Evidence from displaced workers. *Journal of Labor Economics* 13(4): 653-677.
- Neffke FMH, Otto A and Hidalgo C. (2018) The mobility of displaced workers: How the local industry mix affects job search. *Journal of Urban Economics* 108(124-140).
- Poletaev M and Robinson C. (2008) Human capital specificity: evidence from the Dictionary of Occupational Titles and Displaced Worker Surveys, 1984–2000. *Journal of Labor Economics* 26(3): 387-420.
- Rodríguez-Planas N and Nollenberger N. (2016) Labor market integration of new immigrants in Spain. *IZA Journal of Labor Policy* 5(1): 1-15.
- Sako M. (2008) Do industries matter? *Labour Economics* 15(4): 673-686.
- Schultz TW. (1961) Investment in human capital. *American Economic Review* 51(1): 1-17.
- Simon P and Steichen E. (2014) Slow motion: The labor market integration of new immigrants in France. *Migration Policy Institute and International Labour Organization*.
- Vilalta-Bufi M. (2010) On the industry experience premium and labor mobility. *Labour Economics* 17(3): 547-555.
- Woodcock SD. (2008) Wage differentials in the presence of unobserved worker, firm, and match heterogeneity. *Labour Economics* 15(4): 771-793.
- Zweimüller J and Barth E. (1994) Bargaining Structure, Wage Determination, and Wage Dispersion in 6 OECD Countries. *Kyklos* 47(1): 81-93.
- Åslund O, Forslund A and Lindqvist L. (2017) Labour market entry of non-labour migrants—Swedish evidence. *IFAU Working paper 2017:15*. Institute for evaluation of labour market and education policy.

Appendix

Tabell A1 **Representativa bransch-banor bland kvinnor från forna Jugoslavien, sammanfattande statistik från 2011**

<i>Kluster</i>	<i>Namn</i>	<i>Antal</i>	<i>Andel</i>	<i>Medelinkomst</i>	<i>Medianinkomst</i>	<i>Andel med högre utb.</i>	<i>Medelålder</i>
1	Ständigt inaktiv	1 402	10,98	10 578	0	3,46	47,71
2	Huvudsakligen inaktiv	1 129	8,85	63 331	0	8,84	46,28
3	Hotell och restaurang	333	2,61	193 977	214 550	5,17	45,90
4	Enklare tjänster	1 259	9,86	202 379	226 300	6,57	46,39
5	Handel och logistik	1 003	7,86	234 555	262 600	11,26	45,14
6	Blandad vård och omsorg	1 411	11,05	224 402	249 000	19,18	45,65
7	Vård och omsorg	1 693	13,26	298 216	283 450	20,68	46,56
8	Blandad offentlig förvaltning och utbildning	697	5,46	210 793	230 650	30,58	45,35
9	Offentlig förvaltning och utbildning	1 016	7,96	268 076	267 200	39,68	46,23
10	Blandad tillverkning och byggverksamhet	1 107	8,67	183 668	223 700	9,19	46,08
11	Tillverkning och byggverksamhet	1 432	11,22	269 078	285 000	10,85	45,63
12	Kunskapsintensiva tjänster	282	2,21	301 700	306 450	39,21	45,46
<i>Totalt</i>		<i>12 764</i>	<i>100</i>				

Tabell A2 **Representativa bransch-banor bland män från forna Jugoslavien, sammanfattande statistik från 2011**

<i>Kluster</i>	<i>Namn</i>	<i>Antal</i>	<i>Andel</i>	<i>Medelinkomst</i>	<i>Medianinkomst</i>	<i>Andel med högre utb.</i>	<i>Medelålder</i>
1	Ständigt inaktiv	940	7,29	12 163	0	6,09	47,46
2	Huvudsakligen inaktiv	1 693	13,13	90 812	0	11,49	46,50
3	Hotell och restaurang	377	2,92	179 236	178 900	7,86	44,84
4	Enklare tjänster	1 144	8,87	265 341	264 400	11,85	46,68
5	Blandad handel och logistik	1 102	8,54	263 396	289 150	10,12	45,60
6	Handel och logistik	1 163	9,02	303 061	309 150	10,10	46,20
7	Vård och omsorg	510	3,95	357 889	313 000	42,03	46,41
8	Offentlig förvaltning och utbildning	615	4,77	321 188	313 300	50,82	47,03
9	Blandad tillverkning och byggverksamhet	1 473	11,42	244 858	283 750	13,42	46,00
10	Tillverkning och byggverksamhet	2 318	17,97	328 144	326 950	8,87	46,18
11	Direkt tillverkning och byggverksamhet	1 095	8,49	345 343	336 300	9,97	45,98
12	Kunskapsintensiva tjänster	467	3,62	372 295	346 050	40,22	45,68
<i>Totalt</i>		<i>12 897</i>	<i>100</i>				

FORTE:

Forskningsrådet för
hälsa, arbetsliv och välfärd

JÖNKÖPING UNIVERSITY
*Jönköping International
Business School*

CEnSE Centre for Entrepreneurship
and Spatial Economics

JÖNKÖPING INTERNATIONAL BUSINESS SCHOOL

JÖNKÖPING UNIVERSITY
School of Health and Welfare